

نسبت دین،

حوزه‌های علمیه

و فناوری اطلاعات و ارتباطات

پیشنهادی برای تدوین «سند راهبردی دین و فناوری اطلاعات و ارتباطات» این سند پیشنهادی با مشارکت اکثر نهادها و مراکز دینی و ارزیابی فعالیت‌های آنان و برخی مصاحبه‌های مورد نیاز با مدیران نهادها و مراکز حوزوی گردآوری شده است، با توجه به رسالت حوزه‌های علمیه و روحانیت و نسبت موضوع مطرح شده با وظایف آنان، گزیده موارد مرتبط جهت آشنایی و هم‌افزایی تقدیم می‌گردد.

سیاست‌های اجرایی

بر اساس تحلیل اسناد بالادستی دیدگاه‌های خبرگان و همچنین تحلیل وضع موجود سیاست‌های اجرایی:

■ قطب‌بندی: قطب‌بندی و تخصصی‌سازی در آموزش و پژوهش و ارتباطات اطلاع‌رسانی به منظور افزایش عمق محتوایی و تخصص‌گرایی و جلوگیری از فعالیت پراکنده و موازی؛

■ همکاری و شبکه‌سازی: حمایت از شبکه‌سازی مراکز و افراد فعال در حوزه‌های آموزش، پژوهش اطلاع‌رسانی؛
■ گسترش هم‌افزایی: سیاست‌گذاری برای کاهش موازی‌کاری و افزایش فعالیت‌های مکمل و متنوع در حوزه فناوری اطلاعات در دین؛

■ گسترش متمرکز زیرساخت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری پیشرفته: گسترش متمرکز و استاندارد ابزارهای پیشرفته آموزش و پژوهش بازیابی و دستیابی به اطلاعات معتبر اسلامی در فناوری اطلاعات؛

■ جلب مشارکت گروهی و نهادی: حمایت از شکل‌گیری و ساماندهی کانون‌ها و گروه‌ها و تالارهای گفت‌وگو در فضای مجازی جهت تولید محتوا؛

■ به‌کارگیری روش‌های مدیریت ارتباطات با مخاطب: گسترش روش‌های عرضه و تبلیغ و آگاه‌سازی مخاطبان از محصولات و برنامه‌های دینی فناوری اطلاعات؛

■ گسترش حضور تأثیرگذار در شبکه‌های

اجتماعی: تلاش برای تشویق مراکز و افراد خبره در فضای عمومی مجازی؛ به‌ویژه شبکه‌های اجتماعی؛

■ تولید محتوای متناسب با فضای مجازی: تولید محتوای آموزشی پژوهشی و تبلیغی مناسب با فضای مجازی؛

■ ساماندهی و ارتقا ارائه خدمات دینی بر بستر فاوا با رویکرد جامعیت و فراگیری آن برای همه نیازهای مخاطبین خاص و عام؛

■ تعامل فعال بین‌المللی: برخورد فعال و تعامل ملی و بین‌المللی برای نظریه‌پردازی در حوزه ملاحظات دینی و اخلاقی جامعه اطلاعاتی و تأمین نیازهای مخاطب غیر ایرانی به محتوای دینی؛

■ تعامل فعال بین‌المللی: مواجهه فعال و تعامل با نهادهای فراملی و بین‌المللی در راستای تأمین نیازهای فضای مجازی؛

■ تولید محتوای فراملی: تأمین نیاز مخاطب ایرانی به محتوای دینی و فرهنگی متناسب با فضای بین‌المللی در راستای اهداف انقلاب اسلامی و بیداری اسلامی؛

■ حمایت از نظریه‌پردازی دین درباره جامعه اطلاعاتی: حمایت از نظریه‌پردازی دینی درباره جامعه اطلاعاتی به منظور تأثیرگذاری در سطح ملی و بین‌المللی.

● **حوزه‌های راهبردی سند فناوری اطلاعات و دین**

بر اساس چارچوب و مدل مفهومی کاربردی در تدوین این سند، حوزه‌های راهبردی اصلی کاربردی برای تدوین اهداف

راهبردها و راهکارهای سند دربرگیرنده سه حوزه زیر می‌باشد:

■ حوزه پژوهش دینی در فضای مجازی: این حوزه، دربرگیرنده تحلیل و ارائه مجموعه‌ای از اهداف راهبردها و راهکارهای مرتبط با گسترش و ارتقای محتوای پژوهش دینی، بهره‌گیری از فناوری‌ها و ابزارهای نوین و گسترش مراکز و نهادهای فعال در پژوهش دینی در فضای مجازی می‌باشد؛

■ حوزه آموزش دینی در فضای مجازی: این حوزه دربرگیرنده تحلیل و ارائه مجموعه‌ای از اهداف راهبردها و راهکارهای مرتبط با تولید و ارائه محتوا و بهره‌گیری از روش‌ها و فناوری‌های نوین و گسترش زیرساخت‌ها و نهادهای مرتبط همراه با ایجاد زمینه فرهنگی عرفی و قانونی موردنیاز برای گسترش آموزش دینی در فضای مجازی می‌باشد؛

■ حوزه ارتباطات و اطلاع‌رسانی دینی در فضای مجازی: این حوزه دربرگیرنده تحلیل و ارائه مجموعه‌ای از اهداف راهبردها و راهکارهای مرتبط با گسترش روش‌های عرضه، روش‌های جذب و افزایش آگاهی مخاطبان تولید و ارائه محتوای تخصصی و بهبود زیرساخت‌ها، ابزارها و فناوری‌های کاربردی در زمینه ارتباطات و اطلاع‌رسانی دینی در فضای مجازی می‌باشد.

در ادامه بر اساس مطالعات و تحلیل‌های انجام شده مجموعه‌ای از چالش‌های کلیدی موضوعات راهبردی راهبردها و راهکارهای مرتبط با هر کدام

از این حوزه راهبردی ارائه شده است.

● پژوهش

حوزه پژوهش دینی در فضای مجازی

این حوزه دربرگیرنده مجموعه‌ای از فعالیت‌ها در زمینه پژوهش دینی در فضای مجازی است، که در موضوعاتی، مانند تولید محتوای علمی با ابزارهای فاوا (متن‌کاوی و غیره) پیمایش و گردآوری داده‌ها و اطلاعات در فضای مجازی خدمات پژوهشی (بانک‌های منابع علمی ارتباطات مؤسسات علمی و...) سامانه‌های مدیریت پژوهی مسائل فقهی حقوقی و اخلاقی، تربیتی، فرهنگی و اجتماعی پژوهش در فضای مجازی می‌باشد. با توجه به مطالعات و بررسی‌های انجام شده، مجموعه‌ای از چالش‌ها در حوزه پژوهش دینی در فضای مجازی شناسایی شده‌اند، که در سه موضوع راهبردی قابل دسته‌بندی می‌باشند:

■ محتوا برای پاسخ‌گویی به مسائل نوپیدا و تهدیدات جدید و بازآفرینی میراث معرفتی؛

■ ابزارها و فناوری‌های نوین در تولید محتوا و ارائه محتوا؛

■ زیرساخت‌ها و نهادهای پژوهشی فعال در تولید و ارائه محتوا در فضای مجازی.

بر این اساس سه راهبرد اساسی و مجموعه‌ای از راهکارها برای گسترش پژوهش دینی در فضای مجازی ارائه شده است، که پاسخ‌گوی موضوعات راهبردی فوق است؛ این سه راهبرد اساسی عبارت‌اند از:

■ ارتقای کمی و کیفی محتوای پژوهشی

در پاسخ‌گویی به مسائل نوپیدا و تهدیدات جدید و بازآفرینی میراث معرفتی؛
 ▪ گسترش و بهره‌گیری از ابزارها و فناوری‌های نوین در تولید و ارائه محتوای دینی با تأکید بر بهره‌وری از سیستم‌های پیشرفته تعامل انسان و ماشین؛
 • سامان‌دهی و گسترش مراکز و نهادهای پژوهشی و تولید محتوای دینی در حوزه فاوا با تأکید بر شکل‌گیری هسته‌های تخصصی و شبکه‌های توانمند.

چالش‌های کلیدی موضوعات راهبردی و راهبردها

موضوعات راهبردی	چالش‌های کلیدی	راهبردها
زیرساخت‌ها و منابع مالی و انسانی در نهادهای پژوهشی	کمبود مراکز پژوهشی تولید و فرآوری و مدیریت محتوای دینی در حوزه فاوا؛ شکل‌نگرفتن هسته‌های تخصصی تولید محتوا و بازآفرینی میراث دینی؛ به‌ویژه در قلمروهای نوپدید؛ فقدان تقسیم کار و هم‌افزایی و تعامل ضعیف مراکز پژوهشی با یکدیگر؛ ناتوانی کمی و کیفی در نیروهای نیروی انسانی متخصص فاوا در مؤسسات فعال؛ ناتوانی در همکاری‌ها و تعاملات بین‌المللی در تولید محتوا و انتشار آن؛ کمبود امکانات سخت‌افزاری و منابع مالی موردنیاز برای پژوهش در حوزه دینی.	سامان‌دهی و گسترش مراکز و نهادهای علمی و پژوهشی تولید محتوای دینی در حوزه فاوا با تأکید بر شکل‌گیری هسته‌های تخصصی و شبکه‌های توانمند و همکاری مراکز تخصصی فناوری با نهادهای علمی و پژوهشی اسلامی برای نشر دیجیتال محتوای علمی تولید شده در کنار گسترش منابع انسانی و مالی

<p>ارتقای کمی و کیفی محتوای پژوهشی در تبیین و پاسخ‌گویی و مسائل نوپیدا و تهدیدات جدید و بازآفرینی میراث معرفتی تشویق و ترغیب پژوهشگران علوم اسلامی برای مشارکت در تولید محتوای الکترونیک و تبیین و پاسخ‌گویی به مسائل نوپیدا و تهدیدات جدید و بازآفرینی میراث معرفتی</p>	<p>مشمول نبودن تنوع و تعمیق کافی محتوا و تمرکز زیاد بر محتوای عام و در دسترس و محافظت نکردن سایر حوزه‌های میان‌رشته‌ای و متناسب با شرایط و نیازهای معاصر؛ تهدید حاصل از شکل‌گیری مکاتب و جنبش‌های نوپدید در حوزه‌های عقیدتی اخلاقی و سبک زندگی در فضای مجازی و اظهارنکردن و پاسخ‌گویی تأثیرگذار و کافی؛ - ناتوانی و تأخیر در تبیین و مواجهه با موضوعات، روش‌ها و ابزارهای نوین در فضای مجازی؛ کمبود دسترسی به منابع اولیه و نسخه الکترونیک متون علوم اسلامی (ارائه نسخه دیجیتال منابع اصلی)؛ ناتوانی کمی و کیفی در نیروی انسانی متخصص در زمینه پژوهش و تولید محتوای الکترونیک در مؤسسات فعال؛ کمبود مهارت و مشارکت ضعیف مخاطبان خاص در تولید و به اشتراک گذاری و نقد و بررسی محتوا در این فضا.</p>	<p>محتوا برای پاسخ‌گویی به مسائل نوپیدا و تهدیدات جدید و بازآفرینی میراث معرفتی</p>
<p>گسترش و بهره‌گیری از ابزارها و روش‌های فناوری‌های نوین در تولید و ارائه محتوای دینی با تأکید بر بهره‌گیری از سیستم‌های پیشرفته تعامل انسان و ماشین</p>	<p>- بهره‌گیری صرف از ابزارهای ارتباطی یک‌سویه در بهره‌نگرفتن از روش‌های تعاملی و معیابی در فراوری و ارائه محتوای پژوهشی و نافرآوری دانش جمعی؛ تمرکز بر روش‌های متن‌محور و کم‌توجهی به روش‌های چندرسانه‌ای در عرضه محتوا؛ کمبود ابزارهای مرتبط با فاوا در حوزه خط و زبان فارسی و عربی؛ سرمایه‌گذاری ناکافی در زمینه مراحل اولیه زنجیره ارزش تولید محتوای دانشی با بهره‌گیری از سیستم‌های خبره هوشمند و پیشرفته تعامل انسان و ماشین؛ حقوق‌دان سامانه جامع برخط برای بازیابی منابع و متون علمی علوم اسلامی پایگاه داده‌ها و منابع علمی؛ کمبود ابزارهای رصد سنجش و پیمایش برخط کاربران منابع حوزه علوم اسلامی.</p>	<p>ابزارها و روش‌های فناوری‌های نوین در تولید و ارائه محتوا</p>

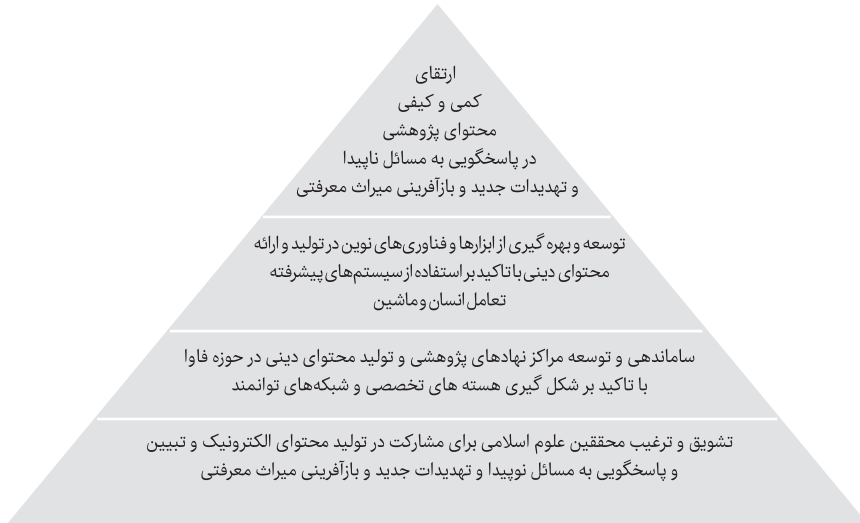
هدف راهبردی راهبردها و راهکارها

راهبردها	راهکارها
هدف راهبردی ۱: منابع انسانی محتوا و به کارگیری ابزارهای روزآمد برای گسترش پژوهش دینی در فضای مجازی	
ارتقا کمی و کیفی محتوای پژوهشی در پاسخ‌گویی به مسائل نوپیدا و تهدیدات جدید و بازآفرینی میراث معرفتی	تدوین نقشه جامع علمی محتوای دینی در فضای مجازی
	گسترش سامانه‌های تولید دانش گروهی و شبکه‌های تخصصی خبرگان برای بازآفرینی میراث دینی در فضای مجازی
	ایجاد گروه‌های پژوهشی و اتاق‌های فکر در قلمرو پاسخ‌گویی به شبهات و شناخت و تبیین مسائل نوپدید در فضای مجازی، مانند مسائل فقهی، حقوقی، تجارت الکترونیک، اسناد الکترونیک، جرایم سایبری و مسائل اخلاقی تربیتی، حریم خصوصی، اعتیاد مجازی و مسائل فرهنگی اجتماعی، مانند اسلام‌هراسی، دین‌ستیزی، هویت مجازی و امور دفاعی امنیتی و حملات سایبری، امنیت سایبری و دیگر موارد
	حضور فعال در مجامع بین‌المللی و نظریه‌پردازی در حوزه جامعه‌اطلاعاتی و ملاحظات اخلاقی و دینی آن
حمایت از گسترش سیستم‌های خبره و پیشرفته تعامل انسان و ماشین به منظور ارائه روش‌های جدید تحلیل و تولید دانش در علوم دینی با بهره‌گیری از شبکه‌های تحقیقاتی و فنی داخلی و مشاوران بین‌المللی	حمایت از گسترش سیستم‌های خبره و پیشرفته تعامل انسان و ماشین به منظور ارائه روش‌های جدید تحلیل و تولید دانش در علوم دینی با بهره‌گیری از شبکه‌های تحقیقاتی و فنی داخلی و مشاوران بین‌المللی
گسترش و بهره‌گیری از ابزارها و فناوری‌های نوین در تولید و ارائه محتوای دینی با تأکید بر بهره‌گیری از سیستم‌های پیشرفته تعامل انسان و ماشین	گسترش روش‌های برخط تعاملی معنایی هوشمند و منبع باز در زمینه تبدیل و ارائه دستاوردهای علمی و فرهنگی تمدن اسلامی
	حمایت از پروژه‌های کاربردی زیربنایی برای پردازش هوشمند محتوای الکترونیکی مبنی بر خط و زبان فارسی و عربی
	طراحی و راه‌اندازی سامانه‌های مدیریت پژوهشی، مانند مدیریت پژوهشی تحت وب سامانه‌های هوشمند برای هدایت و گردشگران به اطلاعات و پژوهش مشارکتی در بستر شبکه‌های اجتماعی تخصصی و سازمان‌های پژوهش برخط

سامان‌دهی قطب‌های تخصصی بازآفرینی برای میراث معنوی در فضای مجازی	
ایجاد مراکز علمی میان‌رشته‌ای برای گسترش فناوری‌های نوین در تولید و پردازش محتوای دینی و گسترش شبکه‌های تخصصی و درگاه‌های جامع پژوهش‌های دینی در فضای مجازی به منظور دسترسی یکپارچه مقالات، کتب، پایان‌نامه‌ها و گزارش‌های پژوهشی علوم اسلامی و انسانی	سامان‌دهی و گسترش مراکز و نهادهای پژوهشی و تولید محتوای دینی در حوزه فاوا با تأکید بر شکل‌گیری هسته‌های تخصصی و شبکه‌های توانمند
برگزاری سمینارها و نشست‌های تخصصی جهت معرفی و تعامل فعالان حوزه محتوای دینی در فضای مجازی	
ایجاد کارگروه سیاست‌گذاری و راهبری تولید و پردازش محتوای دینی در فضای مجازی	
برگزاری سمینارها و نشست‌های تخصصی جهت معرفی و تعامل فعالان حوزه محتوای دینی در فضای مجازی	
ایجاد کارگروه سیاست‌گذاری و راهبری تولید و پردازش محتوای دینی در فضای مجازی	
اعطای مشوق‌های ویژه برای پرورش نیروی انسانی متخصص در تولید و پردازش محتوا	تشویق و ترغیب محققین علوم اسلامی برای مشارکت در تولید محتوای الکترونیک در تبیین و پاسخ‌گویی به مسائل نوپیدا و تهدیدات جدید و بازآفرینی میراث معرفتی
حمایت از همکاری پژوهشگران و مراکز علمی پژوهشی دینی با مؤسسات خدمات فناوری برای تولید عرضه دستاوردهای پژوهشی که در فضای مجازی	

دینی با تأکید بر استفاده از سیستم‌های پیشرفته تعامل انسان و ماشین تأکید شده است و در سطح عملکرد، ارتقا کمی و کیفی محتوای پژوهشی در پاسخ‌گویی به مسائل ناپیدا و تهدیدات جدید و بازآفرینی میراث معرفتی مورد توجه قرار گرفته است. شکل ذیل سه سطح حوزه پژوهش دینی در فضای مجازی را نشان می‌دهد.

با توجه به توضیحات بالا، موضوعات راهبردی در حوزه پژوهش به سه سطح تقسیم‌بندی می‌شود. سطح زیرساخت، که در آن به سامان‌دهی و گسترش مراکز و نهادهای پژوهشی و تولید محتوای دینی در حوزه فاوا با تأکید بر شکل‌گیری هسته‌های تخصصی به شبکه‌های توانمند پرداخته می‌شود، در سطح فرایند بر گسترش و بهره‌گیری از ابزارها و فناوری‌های نوین در تولید و ارائه محتوای

سطوح موضوعات راهبردی حوزه پژوهش دینی در فضای مجازی

• آموزش

حوزه آموزش دینی در فضای مجازی

این حوزه دربرگیرنده مجموعه‌ای از فعالیت‌ها در زمینه آموزش دینی در فضای مجازی است، که هم در ارائه آموزش‌های مجازی و هم در استفاده از ابزارهای نوین و ارائه آموزش‌های حضوری کاربرد دارد، با توجه به مطالعات و بررسی‌های انجام شده، مجموعه‌ای از چالش‌ها در حوزه آموزش دینی در فضای مجازی شناسایی شده‌اند، که در چهار موضوع راهبردی قابل دسته‌بندی می‌باشند:

▪ محتوای آموزشی الکترونیک؛

▪ روش‌های نوین و فناوری‌های روزآمد در

عرصه آموزش الکترونیک؛

▪ زیرساخت‌ها و نهادهای آموزش

الکترونیک؛

▪ موانع فرهنگی عرفی و قانونی.

بر این اساس چهار راهبرد اساسی و مجموعه‌ای از راهکارها برای گسترش آموزش دینی در فضای مجازی ارائه شده است، که پاسخ‌گوی موضوعات راهبردی فوق است. این چهار راهبرد اساسی عبارت‌اند از:

▪ گسترش کمی و کیفی محتوای

آموزش‌های مجازی با تأکید بر حوزه‌های نوین و ارتقا مهارت‌های دینی؛

▪ گسترش و بهره‌گیری تأثیرگذار از

روش‌های نوین و فناوری‌های روزآمد در عرصه آموزش الکترونیک دینی؛

- ارتقا زیرساخت‌ها و نهادهای آموزشی الکترونیک در حوزه دین با تأکید بر شبکه‌سازی و تخصصی‌سازی؛
- گسترش زمینه‌های فرهنگی و قانونی موردنیاز و رفع موانع موجود برای گسترش آموزش الکترونیک در عرصه دین.

چالش‌های کلیدی موضوعات راهبردی و راهبردها

موضوعات راهبردی	چالش‌های کلیدی	راهبردها
موانع فرهنگی عرفی و قانونی	کمبود بستر فرهنگی و شناخت کافی از آموزش الکترونیک در حوزه دین	ارتقا زمینه‌های فرهنگی عرفی و قانونی موردنیاز و رفع موانع موجود برای گسترش آموزش الکترونیک در حوزه دین
	نبود نظام رسمی و قانونی آموزش الکترونیک در مقاطع مختلف حوزوی	
زیرساخت‌ها و نهادهای آموزش الکترونیک	کمبود تعداد مؤسسات ارائه‌کننده آموزش و خدمات الکترونیکی دینی	گسترش زیرساخت‌ها و نهادهای آموزش الکترونیک در حوزه دین با تأکید بر شبکه‌سازی و تخصصی‌سازی این سه
	پراکندگی و نداشتن هم‌افزایی در تولید و ارائه محتوای آموزش الکترونیک	
	ضعف و تمرکز نداشتن در گسترش زیرساخت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری موردنیاز برای ارائه آموزش الکترونیک	
	ضعف در پهنای باند موردنیاز برای ارائه پیشرفته آموزش‌های مجازی	
روش‌های نوین و فناوری‌های روزآمد در عرصه آموزش الکترونیک	ضعف کمی و کیفی در منابع انسانی متخصص در زمینه آموزش الکترونیک در مؤسسات فعال	گسترش و بهره‌گیری تأثیرگذار از روش‌های نوین و فناوری‌های روزآمد در عرصه آموزش الکترونیک دینی
	غلبه رویکرد آموزش غیر حضوری و کاربردی نبودن ابزارهای آموزشی تعاملی در فضای مجازی	
	پیچیدگی ابزارهای مدیریت تولید محتوای آموزش الکترونیک برای اساتید حوزه ال سی ام اس	
	توجه ناکافی به کاربردهای فاوا در آموزش حضوری	

گسترش کمی و کیفی محتوای آموزش‌های مجازی با تأکید بر حوزه‌های نوین و ارتقا مهارت‌های دینی	پوشش‌ندادن همه حوزه‌های موردنیاز در محتوای آموزشی	محتوای آموزش الکترونیک
	کمبود سامانه پشتیبانی محتوایی از معلمان و مدرسین دین و معارف اسلامی در حوزه نظام آموزش کشور	
	رایج نبودن ارائه آموزش‌های مجازی در زمینه‌های تکمیلی و مهارتی و مناسبتی برای مبلغان طلاب و اقشار جامعه	
	به کار نبردن زبان‌های رایج بین‌المللی برای مدیریت تولید محتوای آموزش	
	خلأها و کاستی‌های آموزش الکترونیک در رشد اخلاقی و تربیتی طلاب در مقایسه با نظام سنتی آموزش حوزوی	

● هدف راهبردی راهبردها و راهکارها

هدف راهبردی: افزایش تولید کمی و کیفی محتوا و بهره‌گیری تأثیرگذار از روش‌های نوین فناوری‌های اطلاعاتی در گسترش آموزش دینی در فضای مجازی.

راهبردها / راهکارها

۱. گسترش کمی و کیفی محتوای آموزش‌های مجازی با تأکید بر حوزه‌های نوین و ارتقای مهارت‌های دینی.

۱-۱. حمایت از تولید محتوای الکترونیکی آموزش دینی در مراکز آموزشی و پژوهشی فعال با تأکید بر پوشش جامعه محتوا؛

۱-۲. حمایت از تولید محتوای الکترونیکی آموزش دینی به زبان‌های رایج بین‌المللی؛

۱-۳. تدوین بسته‌های جامع آموزش الکترونیک مهارت‌های پایه موردنیاز طلاب و مبلغین دینی؛

۱-۴. تدوین بسته جامع آموزش الکترونیک مهارت‌های دینی برای اقشار جامعه؛ به‌ویژه اقشار کودک، نوجوان و جوان؛

۱-۵. تدوین بسته جامع آموزش الکترونیک

برای معلمان و مدرسان علوم دینی در مدارس و دانشگاه‌ها؛

۶-۱. برگزاری دوره‌های مجازی مشترک در سطح بین‌المللی جهت گرایش‌های تخصصی تکمیلی.

۲. گسترش و بهره‌گیری تأثیرگذار از روش‌های نوین و فناوری‌های روزآمد در عرصه آموزش الکترونیک دینی.

۱-۲. حمایت از گسترش و به کارگیری روش‌های آموزش تعاملی دو سویه و چندسویه در نظام آموزش الکترونیک دینی؛

۲-۲. گسترش روش‌های نوین آموزش زنده و هم‌زمان در نظام آموزش الکترونیک دینی؛

۳-۲. تأمین سامانه‌های نرم‌افزاری مدیریت آموزش الکترونیک ال ام اس و مدیریت تولید محتوای آموزش ال سی ام اس به صورت متمرکز؛

۴-۲. گسترش سازوکارهای آزمون و ارزشیابی آزاد آموزشی برنند بهره‌گیری از ظرفیت‌های ارتباطات سیار در ارائه خدمات آموزش الکترونیک؛

۳. ارتقای زیرساخت‌ها و نهادهای آموزش الکترونیک در حوزه دین با تأکید بر شبکه‌سازی و تخصصی‌سازی

۱-۳. ایجاد دانشکده‌های تخصصی مجازی در حوزه دین در عرصه بین‌المللی؛

۲-۳. قطب‌بندی و تخصص‌سازی مراکز ارائه‌دهنده خدمات آموزش مجازی در حوزه دین؛

۳-۳. حمایت از برنامه‌های آموزش الکترونیک کوتاه مدت پودمانی و نیازمحور در حوزه دین؛

۴-۳. مجهز کردن مراکز فعال آموزش الکترونیک زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری موردنیاز؛

۵-۳. راه‌اندازی کارگروه سیاست‌گذاری و راهبری آموزش الکترونیک در حوزه دین.

۴. گسترش زمینه‌های فرهنگی، عرفی و قانونی موردنیاز و رفع موانع موجود برای گسترش آموزش الکترونیک در عرصه دین.

۱-۴. تدوین نظام آموزش رسمی الکترونیک

در مقاطع مختلف حوزوی با در

نظر گرفتن ملاحظات آموزشی،

پرورشی، تربیتی و اخلاقی؛

۲-۴. تدوین و اجرای طرح

جبران خلأها و کاستی‌های

اخلاقی و تربیتی طلاب ناشی

از آموزش‌های غیرحوزوی؛

۳-۴. تدوین و اجرای آموزش

مداوم مبلغان و طلاب در فضای

مجازی؛

۵-۲. تولید نرم‌افزارها و محصولات برون خط؛ همچون مکمل‌های آموزش حضوری و الکترونیک؛

۶-۲. توانمندسازی مدرسین علوم اسلامی برای مشارکت در آموزش‌های الکترونیک؛

۷-۲. بهره‌گیری از فناوری‌های نوین برای افزایش کیفیت آموزش و بهبود فضای تعاملی در ارائه آموزش‌های حضوری؛

۸-۲. گسترش کمی و کیفی محتوای آموزش‌های مجازی با تأکید بر حوزه‌های نوین و ارتقای مهارت‌های دینی؛

۹-۲. گسترش و بهره‌گیری تأثیرگذار از روش‌های نوین و فناوری‌های روزآمد در عرصه آموزش مجازی دینی؛

۱۰-۲. ارتقا زیرساخت‌ها و نهادهای آموزش مجازی در حوزه دین با تأکید بر شبکه‌سازی و تخصصی‌سازی؛

۱۱-۲. گسترش زمینه‌های

فرهنگی، عرفی و قانونی

موردنیاز و رفع موانع موجود

برای گسترش آموزش

مجازی در عرصه دین؛

۱۲-۲. افزایش تولید کمی

و کیفی محتوا و بهره‌گیری

تأثیرگذار از روش‌های نوین

فناوری‌های اطلاعات در

گسترش آموزش دینی در

فضای مجازی.

با توجه به مطالعات و بررسی‌های انجام شده، مجموعه‌ای از چالش‌ها در حوزه ارتباطات و اطلاع‌رسانی دینی در فضای مجازی شناسایی شده‌اند، که در سه موضوع قابل دسته‌بندی می‌باشند: روش‌های عرضه، روش‌های جذب و افزایش آگاهی مخاطبان.

و... احکام و تکالیف عبادی و مناسک و آداب دینی انجمن‌ها و نهادهای دینی می‌باشد، که با بهره‌گیری از الگوهای ارتباطی انجام می‌پذیرد. با توجه به مطالعات و بررسی‌های انجام شده، مجموعه‌ای از چالش‌ها در حوزه ارتباطات و اطلاع‌رسانی دینی در فضای مجازی شناسایی شده‌اند، که در سه موضوع قابل دسته‌بندی می‌باشند: روش‌های عرضه، روش‌های جذب و افزایش آگاهی مخاطبان.

ابزارها و فناوری‌های روزآمد در ارتباطات و اطلاع‌رسانی دوسویه و چندسویه تولید و ارائه محتوای تخصصی و پیشرو این سازمان‌دهی و نهادسازی را برعهده دارند. بر این اساس راهبرد اساسی و مجموعه‌ای از راهکارها برای گسترش ارتباطات و اطلاع‌رسانی دینی در فضای مجازی ارائه شده است، که پاسخ‌گوی موضوعات راهبردی فوق است؛ این راهبردها عبارت‌اند از: حضور فعال در درگاه‌های عمومی مجازی؛ تولید و ارائه محتوای تخصصی و پیشرو در درگاه‌های ارتباطی و اطلاع‌رسانی دینی؛ گسترش زیرساخت‌ها، ابزارها و فناوری‌های روزآمد در ارتباطات و اطلاع‌رسانی مباحث دینی با تأکید بر ارتقا تعاملات دوسویه و چندسویه؛

سازمان‌دهی و نهادسازی تأثیرگذار در حوزه ارتباطات و اطلاع‌رسانی و تقویت و توانمندسازی ارائه‌دهندگان خدمات دینی در فضای مجاز.

۴-۴. فرهنگ‌سازی و اصلاح آموزش‌های الکترونیک در حوزه دین، با توجه به موضوعات راهبردی در حوزه آموزش، که به سه سطح تقسیم‌بندی می‌شوند:

سطح اول سطح زیرساخت می‌باشد، که در آن به گسترش زمینه‌های فرهنگی، عرفی و قانونی موردنیاز و رفع موانع موجود برای گسترش آموزش الکترونیک در عرصه دین و ارتقا زیرساخت‌ها و نهادهای آموزشی الکترونیک در حوزه دین با تأکید بر شبکه‌سازی و تخصصی‌سازی پرداخته می‌شود.

سطح دوم سطح فرایند است، که بر گسترش و بهره‌گیری تأثیرگذار از روش‌های نوین و فناوری‌های روزآمد در عرصه آموزش الکترونیک دینی تأکید شده است.

سطح سوم سطح عملکرد است، که بر گسترش کمی و کیفی محتوای آموزش‌های مجازی با تأکید بر حوزه‌های نوین و ارتقا مهارت‌های آموزش الکترونیک پرداخته است.

● ارتباطات

حوزه ارتباطات و اطلاع‌رسانی دینی در فضای مجازی

این حوزه دربرگیرنده مجموعه‌ای از فعالیت‌ها در زمینه ارتباطات و اطلاع‌رسانی دینی در فضای مجازی است. برخی از مهم‌ترین خدمات و کارکردهای حوزه ارتباطات و اطلاع‌رسانی دینی در فضای مجازی شامل اطلاع‌رسانی اخبار مذهبی، تبلیغ و نشر معارف و ترویج آداب و سنن اسلامی در فضای سایبر، پاسخ‌گویی استفتاء و سؤالات معارفی و مشاوره مذهبی